

Následky porušení smlouvy,
odpovědnost za škodu,
okolnosti vylučující
odpovědnost a otázky s tím
související v režimu CISG

Přednáška pro kurs PMO
Zdeněk Kapitán

Co může regulovat vzájemná práva a povinnosti?

- Právo rozhodné, které tvoří
 - a) Vídeňská úmluva a/nebo,
 - b) zvolené právo, nebo
 - c) právo učené podle kolizních kritérií
- smlouva mezi stranami
- nestátní prostředky regulace

Ustanovení smlouvy důležitá z hlediska odpovědnostního režimu

- Ujednání o ceně (čl. 55)
- Ujednání o zboží (přesné vymezení, kvalita)
- Definice podstatného porušení smlouvy
- Úprava místa a času dodání
- Úprava přechodu nebezpečí škody na zboží
- Doložka o právní režimu vad
- Smluvní pokuta
- Odstoupení

Dodání zboží

- je třeba rozlišovat čtyři kategorie
 - a) okamžik dodání zboží
 - b) okamžik přechodu nebezpečí škody na zboží
 - c) okamžik faktického převzetí zboží
 - d) okamžik vzniku vlastnického práva
- všechny nemusejí být časově v souladu
- s každým z těchto okamžiků může být spojen jiný následek
- problémové je předání dokladů týkajících se zboží (výslovný odkaz Úmluvy na smlouvu)

Sumarizace reklamačního procesu (shrnutí dřívějšího výkladu)

- 1. Prohlédnout zboží v době co nejkratší**
- 2. Oznámit vady zboží v době přiměřené po
té, co**
 - a) byly zjištěny,**
 - b) měly být zjištěny**
- 3. Vybrat nárok z vad**

Pozor! Lhůta pro oznámení vad je prekluzivní; oznámení je proto někdy nazýváno „zachovávací úkon“.

Prohlídka zboží a oznámení vad

- Úmluva tuto problematiku prohlídky přesně neupravuje, měla by stanovit smlouva; je třeba upravit **co, kdo, kdy a jak**.
- úkonem k zachování nároků je **oznámení vad**; to by mělo obsahovat také volbu nároků z vad (viz dále)

Zboží bez vad

- Zboží nemá vady, pokud splňuje (dohodnutá či stanovená) kritéria:
 - a) množství
 - b) jakosti
 - c) provedení
 - d) balení (zajištění)
- Úmluva stanoví podmínky, kdy zboží odpovídá smlouvě

Práva stran při porušení smlouvy (shrnutí dřívějšího výkladu)

A. Upravené Úmluvou

- týkající se plnění
- náhrada škody
- úrok z prodlení (u peněžitých závazků)

B. Nároky vyplývající ze smlouvy

Předpoklady vzniku odpovědnosti za škodu

1. Porušení právní povinnosti

Musí jít o právní povinnost související s koupí a prodejem

2. Vznik škody

3. Příčinná souvislost mezi 1. a 2.

4. Předvídatelnost

Okolnosti vylučující odpovědnost

- rozlišujeme obecně:
 - a) vyloučení odpovědnosti
 - b) vyloučení protiprávnosti
- vyšší moc – rozbor čl. 79 CISG
- srovnání s úpravou v obchodním zákoníku
- viz k diskusi pracovní materiál ve studijních materiálech
- ostatní otázky vyloučení protiprávnosti se řeší kolizně

Náhrada škody podle Úmluvy

- nároky z vad a náhrada škody si nekonkurují (lze je uplatnit současně)
- jedná se o odpovědnost objektivní
- náhrada zahrnuje:
 1. předvídatelnou ztrátu
 2. předvídatelný ušlý zisk
 3. rozdíl ceny náhradního obchodu

Limitace náhrady škody

- Typy limitace:
 - 1. Ex lege** (objektivním právem daná)
 - a) pevně stanovená (např. podle CMR)
 - b) stanovená za pomoci neurč. práv. pojmu
 - 2. Smluvní** – je obecně akceptována, podléhá však stejnému „přezkumu“ jako kterákoliv jiná povinnost
- Diskuse nad tím, zda jde o otázku upravenou CISG

Limitace náhrady škody ex lege

- Čl. 77 – neučinění opatření ke zmenšení ztráty má za následek moderaci
- Čl. 75 – vyrovnání ceny náhradního obchodu
- Čl. 76 – náhrada škody do výše „ceny běžné“

Smluvní limitace náhrady škody

- Viz dále vztah ke smluvní pokutě
- Obecně se v mezinárodním obchodně přípouští; obecně uznávaným kritériem je „spravedlnost“ ustanovení o limitaci
- rozbor možnosti bránit se výhradou veřejného pořádku v případě likvidujících účinků náhrady škody

Povaha smluvní pokuty v mezinárodním obchodě

- jde o institut neupravený Úmluvou (různé názory), posuzuje se proto samostatně (přípustnost, důsledky); podle toho se posuzuje rovněž vztah k náhradě škody
- je třeba klást důraz na formulaci ustanovení ve smlouvě a používat pokud možno obecné termíny
- problém v oblasti anglo-americké – penalty, limited damages, liquidated damages, punitive damages
- pozor na obecné ustanovení o smluvní pokutě „za jakékoliv porušení“

Následky prodlení

- obecné nároky z porušení
- smluvní pokuta
- úrok z prodlení

V případě úroku z prodlení nastává velký problém, Úmluva jej upravuje, ale s tzv. mezerou

Odstoupení od smlouvy

- Úmluva sice řeší, ale je vhodné podrobně upravit ve smlouvě
- Vazba na podstatné porušení smlouvy
- Časové účinky
- Posouzení vlivu na procesní doložky, již vzniklé nároky a nároky vzniklé v souvislosti s odstoupením